

2013 november Képzőművészet

Gárdonyi László: Az elzárás lehetetlensége – Kabócák – Bori Bálint munkáiról

A szemét nem más, mint a funkcióját vesztett, felhasználhatatlan dolgok összessége, ami már csak a helyet foglalja, így el kell távolítani a közvetlen környezetünkéből. Nem szívesen veszünk róla tudomást, hermetikusan elzárjuk magunktól, tabuként kezeljük. Elég a „szemétben turkálni” kifejezés negatív hangulatára gondolni: csak az arra kijelölt szakemberek és a társadalom peremén, de egyre inkább azon kívül élők tehetik meg. *Ne nyúlj a szeméthez!* Egyszerre higiéniai, esztétikai és etikai parancs. Mintha Foucault nagy elzárás gondolata jelenne itt meg a tárgyakra alkalmazva: a szemét az a dolog, aminek nincs helye a társadalomban, külön, elzárt területeket kell a számára kijelölni, ahol tárolni és kezelni lehet. A szeméttelre vezető utat általában egyirányúnak gondoljuk, ahol a megsemmisítést csak a kiválasztott kevesek kerülhetik el az újrahasznosítás purgatóriumán keresztül.

Bori Bálint Kabócái szemétből, háztartási hulladékból készülnek, mintha a tárgyakat megváltotta volna a művész érintése, és kikerülve a rájuk szabott sorsot, új létmódot kezdhetnének. Marcel Duchamp ready-made-jei és Kurt Schwitters Merz-képei lehetnek az előképek. Duchamp talált tárgyai, a szék és a biciklikerék meglepő formában összeillesztve valami új, érdekes élményt adtak, és Schwitters montázsai a szemét, az eldobott, feleslegessé vált papír felhasználásával mutattak új irányt a képzőművészetben. Mindkét előkép azonban egy olyan világból származik, ahol a természet még (látszatra) megszámlálhatatlan erőforrást biztosított, és végtelen teret, ahová a nem kívánt tárgyakat el lehetett helyezni.

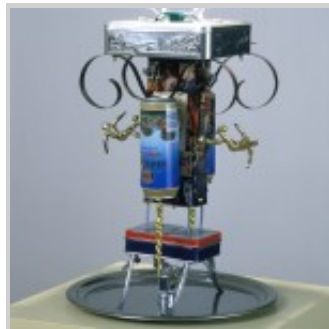
Mára a helyzet gyökeresen megváltozott, a modernitás optimizmusát és végtelen fejlődésbe vetett hitét felváltotta a posztmodern cinizmusa, saját határaink felismerése. A szeméthez való hozzáállásunk megváltozása ennek a ráébredésnek az egyik legjobb példája: elfogyott a hely, nem végtelen már a tér, ahová a használhatatlan dolgokat elzárhatjuk, mindig beléjük fogunk ütközni. Ezt mutatja az a végtelen erőfeszítés, amivel megkíséreljük az egész társadalmat a szemét osztályozására és újrafelhasználhatóságára tanítani.

Bori Kabócái ennek a folyamatos küzdelemnek az aktualitásáról szólnak, már nevükben hordozva a témát, nem lehet véletlen, hogy a kabóca a nemtörődömség és hanyagság szimbóluma az antikvitás óta. A névadás azonban nem csak szimbolikus, ahogyan a valódi kabócák is énekelnek, ezek a művek sem csak néma tárgyak, ahogy Duchamp és Schwitters művei, biztonságosan elzárva egy néma kiállítóteremben, hanem szó szerint hangot adnak jelenlétüknek: napelemes táplálással különböző húrokon játszva folyamatosan zajonganak. (Micsoda ironia, hogy a fenntartható fejlődés és zöldenergia egyik lehetséges megoldása adja az energiát!) Ha belegondolunk, a zaj is szemét: azon hangok összessége, mely nem hordoz információt, nem gyönyörködtet, hanem zavar a létezésben. Zajos környezetben nem lehet pihenni, nem lehet dolgozni. A hangok utat törnek maguknak, állandó jelenlétükkel folyamatosan figyelmeztetnek: az elzárás nagy álma véget ért. Együtt kell élnünk létezésünk minden

következményével.

(Rosta József / Ludwig Múzeum–Kortárs Művészeti Múzeum, Adattár és Digitális Archívum.)

Gárdonyi László

Kapcsolódó írások:

1. **Gárdonyi László: Anya gyermekével – Gőbolyös Luca munkáiról** Gőbolyös Luca: Háttér Egyszerű lenne a címből kiindulni. A „háttér”...
2. **Gárdonyi László: A tér, ami körülvesz... – Várad Róbert: Tér(v)iszony** „Körülvesz bennünket a tér”, szoktuk mondani, és nem nagyon gondolunk...
3. **Gárdonyi László: Ellenállás, lebegés, beolvadás – Bakonyi Bence fényképeiről** Bakonyi Bence három fotósorozata az ember térhez való viszonyának három...
4. **Gárdonyi László: Elválasztani az embert a géptől – Szarka Péter CAPTCHA-IZM** Első látásra van valami végtelenül felemelő abban, hogy a mai...
5. **Gárdonyi László: Digitális archaizmus – Mondik Noémi képeihez** „Bárcsak bejártam volna esztétikára, és lennének jegyzeteim” – áll címként...

Cimkék: Gárdonyi László